GBETA GBE O BI TON EE ĐO XÓ DÓ ACE E GBETO ĐÓ KPODO SISI E ĐO NA ĐÓ N'I LE KPO WU E

## **WEXWLE**

Ee nyi do hennu dokpo me ο, me dokpodokpo ka do susu ton, bo ace dokpo o we mebi do bo e ma sixu kan fen kpon é di medesusi jije, hwejijozinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke ο bi e ο,

Ee nyi do nukumamo je nume kpodo wangbenu sen dedee na zon bo gbeto na do tiin nyi le we no don alannuwiwa dee no zon bo gbeto no fon gu e, lo bo nu taji dee hudo gbeto o we nyi do gbe e me gbeto le ma na no mekannu do xodido sin alinu kpodo nudidi lo bo na ton sin adohuhu kpodo ya kpo me é o,

Ee nyi do dandanme we e do na je hun do sen dee na zon bo gbeto na do tiin nyi le gbon acedido sin alinu se na zon bo gbeto ma na lin do emi do na de emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e o,

Ee nyi do é do dandanme bo e do na de alinu wennyinyi ee do na tiin nyi do to dokpodokpo tentin e o,

Ee nyi dɔ, do xwedowema elɔ mɛ o wɛkɛ ɔ bi lɛ vɔ mɔ nu jɛ acɛ kpo do sisi dodo e gbɛtɔ do na do e, do mɛdesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbɛtɔ e do acɛ kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi dokpo ɔ; lo bɔ ye lɛ yalɔ akɔ́n bonu nukɔnyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbɛ dagbe zinzan gbɔn mɛdesunɔsi jijɛ taji ze jijɔn ayi e ɔ,

Ee nyi do to dokpodokpo yi gbe bo na do sisi nu ace e gbeto le do kpodo medesusijije taji kpo dó alo do alome xa to le bi sin kplekple é o,

Ee nyi do linlin dokpo o dudo nu ace, sisi kpodo medesunosi jije gbeto ton le, we nyi nu taji ee na zon bo mi na nyi sen elo le e o,

Gbɛtɔ ɔ sin kplekple de gbeta elɔ tɔn bɔ e na dɔ xo do acɛ e gbɛtɔ do na do kpo sisi e do na do n'i é kpo wu. Gbeta elɔ na nyi su dokpo tawun bɔ gbɛtɔ lɛ kpo to lɛ bi kpo do na nyi bonu mɛ bi kpodo tuto e nyi gbɛtɔ lɛ tɔn lɛ dee gbeta elɔ do tamɛ na nugbo lɛ e ni tɛnkpɔn nu sisi ni tiin nu acɛ kpodo mɛdesunɔsi jijɛ gbɔn nunywɛyiyi li xo. Mɔ dokpo ɔ ye do na tuun sɛn enɛ ɔ lɛ bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi do to dokpodokpomɛ kpodo gbɛ ɔ bi mɛ e kpo; acɛ enɛ ɔ kpodo susu enɛ kpan sin zinzan ɔ kpo nukun mɔ jɛ yenɛ kpo ɔ do na nyi nu taji dokpo nu tovi ee sin to dò gbɛta elɔ mɛ e kpodo tovi dée sin to lɛ kpo dò acɛkpikpa to enɛ ɔ lɛ tɔn glɔ e.

## Gbetaken 1

Acε, susu kpo sisi dokpo ο kpo wε gbεtο bi do dò gbεwiwa ton hwenu; ye do linkpon bo ayi yeton mε kpe lo bo ye do na do alo yedee di novinovi dohun.

## Gbetaken 2

Mɛ dokpodokpo sixu tuun dɔ acɛ, su su kpo sisi dee kpo xo e dɔ dò gbe ta elɔ mɛ ɔ nyi edesunɔ sin nu ma de nude kpo di: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbɛ e nɔ do e, sinsɛn, nu e lin do toxo wu e, alo linlin devo see b'ɛ nyi to mɛtɔn lɛ alo gbɛ tɔ lɛ tɔn, dɔkunjijɛ, lee e ji mɛ gbɔn e kpodo nu devodevo nɛ lɛ kpan.

Mo dokpo ο, e do na kpon do tuto ee e ze jijon ayi do to e mε e gosin e wu do toxodido sin alinu, sεn e ji to ο jijon e kpodo sεn gbε ο ton dee do nu do to ο nu e wε a, dó to

enε ο ko jε εdee si alo e kpo do mεkannu, alo acεkpikpa ton ma yi hadéji wu a.

### Gbetaken 3

Gbeto dokpodokpo do na mo gbe bo no edesu si lo bo na le nyi edee.

### Gbetaken 4

E so do na hen mede do mekannu alo mede å; mekannunino kpodo mede kpo do alo le bi me o so de å.

### Gbetaken 5

Gbetowikukon alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo so do na de ă.

### Gbetaken 6

Gbeto o nusisi we do na nyi do fi bi.

### Gbetaken 7

Ace dokpo o we me bi na do lo bo na no nyi sen dokpo o; mo dokpo o mede na yi gbe nu walo e na de me kpo alo dee nyi wudozonume ton kpo e lo bo na wa gba sen e do do fi e ă.

## Gbetaken 8

Enyi mede mo do e yi ace e nyi eton bo sen dodo ee doo nu do to ton nu o n'e o, e hen o e na ylo hwe do to ton me.

### Gbetaken 9

E do na ya mεde sin to ton mε alo e na wli i alo e na su i do ganmε do nude kpoun wu ă.

### Gbetaken 10

E do dandanmε bo e na se nu ee mɛde wa é do hwɛdɔxɔsa do togumɛ kpa a kwɛdɔxɔsa enɛ ɔ wɛ do na dɔ acɛ e nyi etɔn lɛ é kpodo nu è de na wa lɛ é kpo; mɔ dokpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na dɔ nu e wu e ylɔ hwɛ ε é dé.

### Gbetaken 11

M $\epsilon$  e e v $\epsilon$  nu nyanyade do é na to do yi ton yi w $\epsilon$  hw $\epsilon$  bo e na ba do nu lee nu l $\epsilon$  yi gbon e cobo na ylo  $\epsilon$  do hw $\epsilon$ nukon; cobonu e ka na do hw $\epsilon$  do e e o, e do na n' $\epsilon$  m $\epsilon$  e na sixu hwl $\epsilon$ nn $\epsilon$  do hw $\epsilon$ nukon e.

Enyi nu e mede wa d'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me do hwe ene nu di lee sen é ji to o alo gbe o jijon é do gbon é a o, é do na sen gan ton ă.

## Gbetaken 12

E do na ba do nu me di lee jlo me gbon e gbon xo e kun kpla. Gbezinzan meton, hennu meton, xo meton alo wen meton le é ă. Mo dokpo o e ka do na do winnya me bo le kon wi meton ă. Ace e nyi gbeto ton e dó hwlen me do ali ene o nu.

# Gbetaken 13

Fi e jlo mede o we na no gbon bo na le ze noten e jlo e o do todeme.

Mede do jlo ton o é sixu be agban sin to debu me di to ton me dohun. E jlo e o, e sixu le le ko wá xwé.

### Gbetaken 14

Enyi do e do gbeya do nu mede we kaka bo ku hwen wan d'e me ɔ, é hen ɔ é na hon yi to devome bo e do na yi i do fi ene.

Amo enyi e mo do me o je senme nugbo alo e te afo sen e ji gbě e to le bi kplekple so jujon ayi é ji e o, é so do ace bo e na yi i dandan do to devome ă.

## Gbetaken 15

Gbeto bi do ace bo na nyi todè sin vi.

E sixu hugan mede bo de e sin tovikenme à; mo dokpo o é hen o e na zé edee zé ji nu to devo.

### Gbetaken 16

Enyi sunnu kpo nyonu kpo dó wyanwyanxwe o, ye hɛn o, ye na da yedee bo dè hɛnnu yeton. Akɔta yeton, to yeton, alo sinsɛn yeton do na gbɛ nú ye ǎ. Acɛ dokpo lɛ wɛ ye do dò yedeedida hwenu kponuno yeton alo yedeejodo hwenu.

Cobonu gbeto dè ná dà dè ó, jlo yeton me nu we é dó na nyi.

Hεnnu wε nyi sosyεn nú gbeto sin togun; lobo togun enε ο kpodo acεkpikpa to ο ton kpan ka do na jε hun do jǐ to.

# Gbetaken 17

Gbeto bì, me e do ee dokpono é alo éé do gbe kplekpledeme e, do na do ace do nudeji.

Nǔ é nyi éton o mɛde sixu tafu i du bo yi do asi ton ă.

### Gbetaken 18

Gbeto bi do ace bo na len nu nu é jlo e kpón bo d'ayime lobo le sèn nu e jlo e. Ace ene o we zon bo ton le le do togunme alo kwenkwenme gbon alokpa le bi me di: nunyeyiyi, walo kpo yehwe sin alinu kpo.

## Gbetaken 19

Gbeto bi do ace bo na lin nù é do nuwu bo ka na do xo; hǔn mede do na van nukun dó mede ǎ. Mo dokpo o, me bi do ace bo na se bo jlá nù é do jije we do to o me kpo togudo le é kpo. E hen wlenwin debu o, é na ba bo do se na.

## Gbetaken 20

Gbeto bi do ace bo na yì kplé. Lobo na le do gbě é ma na don hunnyahunnya wa å e.

E sixu so mede do gbedeme gannu gannu ă.

### Gbetaken 21

Gbeto bǐ hen o, é na go alo nu to ton bonu é na do yi nukon. Eye desu hen o é na no nukon nu nuwi wa ene alo é na de me bo é na no do ton me.

Ace dokpo o we me bi do bo na do wa axosuzo do to ton me.

Jlo to o ton we nyi linlin dodo e ji to o sin acekpikpa junjon e. Jlo ene o, e na ze wema na dó xwiji, do sendéji bo ahizi na ton d'eme ă. Mo dokpo o, nuwiwa ene o, e na no blo e do hwe ton nu. Wema ene o, e sixu no yeme bo so alo e le sixu so do togunme lee e na blo gbon bo ayi na j'ayi nu wemazeto le e.

### Gbetaken 22

Gbeto bi o, togundeme we é de. Ene o wu o, nude na do tagba n'i do akwelinu, lanme na no ganji k kpodo nunywe na do kpo sin alinu à; nu ene o we na zon bo é na tón nyi. Amo kan e van we to o de e kpodo nuwadokpo e do todeetodee kpan sin tentin gbon tuto e ze do te é kpo to o sin dokun le kpo we na zon bo e na mo.

### Gbetaken 23

Gbeto bi do na wa azo. Azo e ja jlo é we é na wa; sen dokpo o we na do nu do me bi nu lobo é ka do na no azogba ă.

Azo e mede wa é sin akwe we na du.

Mede wa nude o, é na yi nude d'énu dandan. Ene o we na zon bo e na mo nu e na do hen hennu ton na é. E hwedo e o, gbeto sin togun o na go alo nu i do ali devonu.

Gbeto bi do ace bo na dó azojigbe alo é hen o é na no gbe mohun dee na sixu glon nyona ton le n'i eme.

## Gbetaken 24

Gbeto bǐ do ace bo na do gbojehwe nu kpodo ayided'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabide we é dó na wa azo na. E do na yi azogboje hwehwe bo gboje ene me o, e ka do na no sun akwe  $\epsilon$ .

# Gbetaken 25

Gbɛtɔ bǐ do na na dó nu e na zɔn bɔ é na hwlɛn edee gan do azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ edee tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan dó; taji ɔ, do nududulinu, avɔdudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegblelinu. Mɔ dokpo ɔ, é do na mɔ alɔdo do do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nǔ bo mɔ nu ǎ é bǐ kpan.

Vijiji kpo yokpovume nuno kpo bǐ do na mo kpatakide. Alowlivi kpo do vi e ma da asu cobo ji ǎ lε e bi wε do acε dokpo o do xε nya do yeji sin alinu.

## Gbetaken 26

Gbeto bǐ d'ace nú wemakplonkplon bo wemakplonkplon ka do na byo kwe zinzan ǎ; hun nuvonnu we é do na nyi. E do na do kplon kleunde vovo ene o dandanme we é dè. Alolyenzo kpo alonuno kpaa kpo do na vun kan kpé to o me. Wemakplonyiji nu alo vo o, me bi nú we é do na nyi, bo e kan na xwedo lee e je xa me dokpodokpo gbon e.

Wemakplonkplon o gbeto sin nukonyiyi we é na ba; bo na don gbeto sin ace le yi nukon bo je hun dó yě ji. E dó ná zon bo mojeme kpo nuwadokpo kpo hwesokeme kpo ná těìn xonton sin walo na tiin, bo to e do bu le e sín gbě o na yi nukon bo fifa na tiin nú gbe o

bĭ.

Vito, vino le we do na dè nyǐ kplón e vi yeton le na yi é.

### Gbetaken 27

Gbeto bi do ace bo ná go alo nu tonunywe le bi; me bi do na mo mo dagbe e do alolyenme bo na zan mo dokpo o, é na so so nú nukonyi yi nunye ton bo na sixu mo nyona e d'e me le é dě.

Nu e na ton sin nu e mɛde gba tamɛ bo blo é ɔ, mɛ ɔ ton wɛ e do na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu ton ji do nujinjanlinu wɛ à, wemawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alolyɛn zowiwa sin alinu.

## Gbetaken 28

Gbeto bi do na ba tuto gbon nukonyiyi hennu e me de e kpodo gbe o bi kpan sin alinu bonu ace, sisi kpo jlokokonuno e xó e do do wema elo me o ni no xwiji.

# Gbetaken 29

Togun e me gbeto de e bo nukon yiyi ton kpo nyona ton kpo na ton sin me é ò, é do na do nunomedè le do wǔ ton.

Do ace e gbeto do le sin zinzan kpo nuno ton kpo me o, me dokpodokpo do na ba jle na bo na nyi sen e na zon bo é ma na te afo ace nozo ton ton le kpo jlokokonuno ton ton le ji kpo ji à é di lee mesisi sin kplon byo gbon é, tuto e ji to o de kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nunome byo gbon e.

Acε, sisi kpo jlokokonuno enε lε do na xwedo su kpodo linlin to ee do bu lε ton.

### Gbetaken 30

Yodè, kplekpledè, gbɛtɔ godokponɔdè na yi huzu nu e dɔ do wema elɔ mɛ e do alɔ tɔn ji bo na mò tɛn bo de walɔde alo ayide tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ tɛn bo do kpo acɛ, sisi kpodo jlokokɔnunɔ ee xo e dɔ do fi e bo hɛn gba ă.